МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних економічних відносин і бізнесу

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова приймальної комісії
_____ М.Г.Гуцький
«22» 03 2021 р.

Система менеджменту якості

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування
на освітній ступінь **«Бакалавр»** з нормативним терміном навчання 3 роки
на основі освітньо-кваліфікаційного рівня «Молодший спеціаліст»

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність: 292 «Міжнародні економічні відносини»
ОП: «Міжнародний бізнес»

Програму рекомендовано
кафедрою міжнародних економічних відносин і бізнесу
Протокол № 4 від 04.03.2021 р.

СМЯ НАУ ПФВ 15.01.01(02) – 01 – 2021

ВСТУП

Мета фахового вступного випробування — визначення рівня знань з комплексу фундаментальних дисциплін і передбачає визначення рівня підготовки абітурієнтів, які вступають з інших спеціальностей, що дозволяє оцінити світогляд вступника, а також визначити рівень його інтелектуального потенціалу та визначення необхідного рівня знань для навчання за спеціальністю.

Фахове вступне випробування проходить у письмовій формі у вигляді **теоретичних питань.**

Фахове вступне випробування проводиться упродовж **2-х** академічних годин (**90 хв.**)

Організація фахового вступного випробування здійснюється відповідно до Положення про приймальну комісію Національного авіаційного університету.

ПЕРЕЛІК ТЕМАТИКИ ПИТАНЬ

з дисциплін, які виносяться на фахове вступне випробування
на освітній ступінь «Бакалавр» з нормативним терміном навчання 3 роки

1. ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ «МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ»

1. Обґрунтуйте причини зростання потреби в економістах-міжнародниках в умовах ринкових відносин.
2. Розкрийте суть і особливості професійної діяльності економіста-міжнародника.
3. Визначте основні напрями розвитку системи міжнародних економічних відносин та їх вплив на підготовку економістів-міжнародників.
4. Назвіть головні форми міжнародних економічних відносин та дайте характеристику ключовим суб'єктам світового господарства.
5. Опишіть головні елементи та структурні рівні міжнародних економічних відносин.
6. Сформулюйте головні інструменти теоретичного аналізу міжнародних економічних відносин.
7. Розкрийте сутність спеціальних методів аналізу та прогнозування міжнародних економічних відносин.
8. Наведіть класифікацію теорій МЕВ та визначте критерії наукової теорії.

9. Сформулюйте сутність та завдання економічної дипломатії.
10. Охарактеризуйте функціональні обов'язки економіста в посольствах і торгово-економічних місіях України.
11. Визначте основні напрямки професійної діяльності фахівців із міжнародних економічних відносин.
12. Розкрийте основні напрями розвитку міжнародних економічних відносин.
13. Обґрунтуйте, чим зумовлені суперечності розвитку сучасних світогосподарських процесів.
14. Розкрийте ключові індикатори оцінки стану національних економік країн світу.
15. Обґрунтуйте чинники, які впливають на формування відкритої економіки.

2. ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

1. Дайте визначення економічних потреб та економічних інтересів, опишіть їх взаємозв'язок з виробництвом та з розвитком міжнародного бізнесу. Охарактеризуйте економічний зміст «Піраміди Маслоу». Розкрийте сутність економічного «закону зростання потреб» та визначте його роль у стимулюванні суспільного виробництва та у розвитку міжнародного бізнесу.
2. Визначте сутність та фактори суспільного виробництва. Поясніть, яку роль відіграють речовий та особистий фактор, а також – фактор «підприємницькі здібності людини» у розвитку міжнародного бізнесу та у розвитку суспільного виробництва. Охарактеризуйте сутність, назвіть ознаки матеріального та нематеріального виробництва. Розкрийте сутність економічних категорій: «товар» і «послуга». Охарактеризуйте специфічні ознаки «послуги» в процесі здійснення міжнародного бізнесу.
3. Обгрунтуйте причини виникнення грошей, грунтуючись на положеннях раціоналістичної та еволюційної концепції виникнення грошей. Розкрийте сутність грошей. Охарактеризуйте функції грошей. Визначте сутність законів грошового обігу та представте: класичний підхід та «рівняння Фішера» у поясненні закономірностей грошового обігу. Назвіть типи грошей, які використовуються у міжнародному бізнесі в сучасних умовах.
4. Визначте сутність інфляції, охарактеризуйте типи та види інфляції в умовах ринкової економіки. Поясніть специфічні причини виникнення та відмінності «інфляції попиту» від «інфляції пропозиції». Поясніть причини та назвіть соціально-економічні наслідки розкручування «інфляційної спіралі» для національної економіки країни. Поясніть вплив інфляції на розвиток міжнародного бізнесу.

5. Визначте сутність ефективності суспільного виробництва. Охарактеризуйте основі показники економічної ефективності: продуктивність праці, трудомісткість, матеріаловіддача, фондовіддача, фондомісткість, матеріаломісткість, капіталомісткість, екологічна ефективність. Обгрунтуйте вплив показника «продуктивність праці» на ефективність ведення міжнародного бізнесу. Визначте роль міжнародного бізнесу у зростанні ефективності суспільного виробництва.
6. Охарактеризуйте сутність ринку праці, визначте типи і форми зайнятості економічно-активного населення. Розкрийте сутність «фрікційного», «структурного», «циклічного» безробіття. Визначте сутність економічної категорії: «природна норма безробіття» та охарактеризуйте зміст поняття «повна зайнятість». Визначте економічні показники (формули) розрахунку безробіття в умовах ринку. Охарактеризуйте, як у міжнародному бізнесі визначається «ціна праці» і які фактори впливають на рівень оплати праці. Поясніть роль «резервної армії праці» (безробіття) для розвитку міжнародного бізнесу.
7. Розкрийте сутність економічного механізму функціонування ринку, охарактеризуйте закономірності взаємодії «попиту» та «пропозиції». Охарактеризуйте дію «закону попиту» та «закону пропозиції». Визначте вплив цінових та нецінових факторів на зсуви, що відображаються на графіках кривої «попиту» та кривої «пропозиції». Визначте сутність та графічно представте ситуацію: «точка ринкової рівноваги»; ситуація «дефіцит»; ситуація «перевиробництво» («надлишок»). Охарактеризуйте сутність еластичності попиту та еластичності пропозиції та визначте їх вплив на прийняття бізнес-рішень щодо тенденцій зміни цін у міжнародному бізнесі.
8. Розкрийте сутність конкуренції як базового економічного явища ринкової економіки. Охарактеризуйте функції та види конкуренції в процесі ведення міжнародного бізнесу. Визначте особливості внутрішньогалузевої та міжгалузевої конкуренції. Охарактеризуйте сутність цінової та нецінової конкуренції у міжнародному бізнесі. Розкрийте сутність міжнародної конкуренції. Визначте соціально-економічні наслідки конкуренції для розвитку міжнародного бізнесу.
9. Розкрийте зв'язок між конкуренцією та монополією. Поясніть сутність «досконалої» та «недосконалої» конкуренції у розвитку бізнесу в умовах ринкової економіки. Охарактеризуйте сутність: «олігополії», «монополії», «монопсонії» та ін. Охарактеризуйте сутність та розкрийте особливості функціонування: «закритої монополії», «природної монополії», «відкритої монополії». Поясніть сутність та визначте прояви «монопольної влади»

фірми у міжнародному бізнесі. Представте формули індексів, за допомогою яких вимірюється рівень монополізації на ринку (Індекс Лернера, Індекс Херфіндаля – Хіршмана).

10. Визначте сутність, принципи та ознаки розвитку підприємництва та підприємства у ринковій економіці. Представте класифікацію підприємств за формою організації, за видами господарських товариств, за розміром. Охарактеризуйте типи об'єднань підприємств. Визначте сутність та роль державних підприємств в умовах ринку. Визначте роль державно-приватного партнерства у розвитку міжнародного бізнесу. Поясніть роль малих та великих підприємств (на прикладі ТНК) у розвитку міжнародного бізнесу.
11. Розкрийте сутність капіталу як економічної категорії товарного виробництва. Охарактеризуйте структуру авансованого капіталу та сутність витрат виробництва. Розкрийте закономірності кругообороту і обороту промислового капіталу. Поясніть сутність основного капіталу, оборотного капіталу та визначте їх роль у розвитку міжнародного бізнесу. Визначте роль «людського капіталу» у розвитку міжнародного бізнесу.
12. Охарактеризуйте джерела формування доходів (заробітна плата, рента, прибуток і процент) та визначте закономірності розподілу доходів у ринковій економіці. Розкрийте сутність прибутку на капітал і назвіть фактори, які його визначають. Дайте визначення сутності «економічного прибутку», «бухгалтерського прибутку», «монопольного прибутку». Поясніть економічну роль прибутку в процесі розвитку міжнародного бізнесу.
13. Охарактеризуйте сутність податкової системи. Визначте функції та представте класифікацію податків. Охарактеризуйте прямі та непрямі (опосередковані) податки. Обгрунтуйте соціальне, економічне та суспільне значення сплати податків суб'єктами міжнародного бізнесу. Охарактеризуйте сутність пропорційної, прогресивної та регресивної системи оподаткування. Представте «Криву Лаффера» та поясніть її економічний зміст.
14. Охарактеризуйте сутність та складові кредитної системи країни. Визначте роль та функції центрального банку країни в умовах ринку. Визначте роль та функції комерційних банків та охарактеризуйте сутність «активних» та «пасивних» операцій комерційних банків. Визначте сутність позичкового капіталу та вплив «процентної ставки» (як ціни позичкового капіталу) на розвиток міжнародного бізнесу.
15. Охарактеризуйте роль міжнародного бізнесу та закономірності його розвитку в системі світового господарства. Охарактеризуйте сутність інтернаціоналізації бізнес-процесів в умовах глобалізації. Охарактеризуйте основні глобальні економічні, соціальні та екологічні проблеми розвитку

світового господарства та визначте роль міжнародного бізнесу у їх вирішенні.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

для самостійної підготовки вступника до
фахового вступного випробування

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ «МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ»

Основна:

1. Філіпенко А. С. Міжнародні економічні відносини: історія: підручник. – К.: Либідь, 2019.
2. Рогач О. Теорії міжнародного бізнесу. Підручник. К.: ВПЦ Київський університет.- 2018.- 687 с.
3. Міжнародні економічні відносини: навч. посібник / за ред. проф., д.е.н. С.В. Сіденко. – К.: Вид–во Нац. авіац. ун–ту «НАУ–друк», 2015. – 468 с.
4. Міжнародні економічні відносини. Навч. посібник. – Одеса-«ТОВ.ПЛУТОН», 2016. – 352 с.
5. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15

Додаткова:

1. Міжнародна економіка: підручник / Д. Г. Лукяненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук. – К.: КНЕУ, 2014.
2. Глобальное экономическое развитие: тенденции, асимметрии, регулирование: монография /Д. Лукьяненко, В. Колесов, А. Колот, Я. Столярчук и др.; под науч. ред. проф. Д. Лукьяненко, А. Поручника, В. Колесова. – К.: КНЭУ,2013.
3. Innovative Trends in World Trade Development : a monograph / Edited by Prof. Rumyantsev A. P. – Kyiv : "NAU-druk" Publishing House, 2018. – 423 p.
4. Економічна глобалізація: підручник/ А. С. Філіпенко, В. С. Будкін, І. В. Бураковський. – ВПЦ «Київський університет», 2009. – 543 с.
5. Міжнародні економічні відносини: практикум / Шнирков О. І., Заблоцька Р. О., Луцишин З. О., Мазуренкота В. І. ін.; за ред.. Шниркова О. І. – Черкаси: видавець Ю. А. Чабаненко, 2013. – 387 с.

ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

Основна:

1. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В. Д. Базилевича. – 6 – те вид., перероб. і доп. – К.: Знання – Прес, 2007.
2. Міжнародний бізнес: Навчальний посібник / О.М.Файчук, С.В. Сидоренко. – К.: НУБіп України, 2016. – 236 с.
3. Основи економічної теорії: Підручник. За ред. А.А.Чухна. – К.: Вища школа, 2001.
4. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: Підручник. Відп. ред. Г.Н.Климко. – 5-те вид., перер. і доп. – К.: Знання – Прес, 2004.
5. Основи економічної теорії. Підручник. За ред. Мочерного С.В. – Тернопіль: АТ „Тарнекс", 1993. – Том 1,2.

Додаткова:

1. Економічний енциклопедичний словник [Текст]: у 2-х томах / ред. С. В.Мочерний. – Львів: Світ. – 2005. – Т. 1. – 611 с.; 2006. – Т. 2. – 675 с.
2. Міжнародний бізнес: навч. посібник. / під заг. ред. Т.В.Орєхової. – Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. – 428 с.
3. Економічний словник довідник / Башнянин Г.І. – К.: ПП «Магнолія 2006», 2009. – 688 с.
4. Словник сучасної економіки Макміллана / Пер. З англ.. – К.: «АртЕк», 2000. – 640 с.
5. Зовнішньоекономічний словник / Філіпенко А.С. – К.: «Академвидав», 2009. – 248 с.
6. Економічний словник-довідник [Текст] / ред. С. В. Мочерний. – К.: Феміна, 1995. – 368с.

Програму розробили:

Завідувач кафедри О.П. Степанов

Професор С.О. Біла

ЗРАЗОК
білету фахового вступного випробування

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних економічних відносин і бізнесу

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету
_____ Ю. Волошин

Освітній ступінь: Бакалавр
Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність: 292 «Міжнародні економічні відносини»
ОП: «Міжнародний бізнес»

Фахове вступне випробування
Білет № 1

Завдання 1. Обґрунтуйте причини зростання потреби в економістах-міжнародниках в умовах ринкових відносин.

Завдання 2. Охарактеризуйте джерела формування доходів (заробітна плата, рента, прибуток і процент) та визначте закономірності розподілу доходів у ринковій економіці. Розкрийте сутність прибутку на капітал і назвіть фактори, які його визначають. Дайте визначення сутності «економічного прибутку», «бухгалтерського прибутку», «монопольного прибутку». Поясніть економічну роль прибутку в процесі розвитку міжнародного бізнесу.

Схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу
(Протокол № 4 від 04.03.2021)

Завідувач кафедри _____ О. П. Степанов

РЕЙТИНГОВІ ОЦІНКИ

Виконання окремих завдань фахових вступних випробувань

Вид навчальної роботи	Максимальна величина рейтингової оцінки (бали)
Виконання завдання № 1	100
Виконання завдання № 2	100
Усього	**200**

Відповідність рейтингових оцінок у балах оцінкам за національною шкалою

Оцінка в балах		Пояснення	
100-200	**180-200**	**Відмінно** (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)	**Вступне випробування складено**
	150-179	**Добре** (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)	
	100-149	**Задовільно** (непогано, але зі значною кількістю недоліків та задовольняє мінімальним критеріям)	
0-99		**Вступне випробування не складено**	

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки
1	ПК	22.03.21	Зозуля С.В.		

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайом-лення	Примітки

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульо-ваного			

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				